

Informácia o novele zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve
v znení neskorších predpisov
(zákon č. 130/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 431/2002 Z. z.
o účtovníctve v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia
a dopĺňajú niektoré zákony)

Národná rada Slovenskej republiky dňa 6. mája 2015 schválila zákon č. 130/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „zákon“). V čl. I tohto zákona sa mení a dopĺňa zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoÚ“) **s účinnosťou od 1. júla 2015** okrem čl. I bodov 1, 3 až 5, 9 až 13, 15 až 37 a § 39m v bode 41, ktoré nadobúdajú účinnosť 1. januára 2016 a čl. I bodu 14, ktorý nadobúda účinnosť 1. januára 2017.

Zmeny v ZoÚ vyplývajú z transpozície smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/34/EÚ o ročných účtovných závierkach, konsolidovaných účtovných závierkach a súvisiacich správach určitých druhov podnikov, ktorou sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/43/ES a zrušujú sa smernice Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS (ďalej len „smernica 2013/34/EÚ“) a z transpozície smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/95/EÚ, ktorou sa mení smernica 2013/34/EÚ, pokiaľ ide o zverejňovanie nefinančných informácií a informácií týkajúcich sa rozmanitosti niektorými veľkými podnikmi a skupinami (ďalej len „smernica 2014/95/EÚ“).

Zmeny sa týkajú nasledujúcich oblastí:

1. Výročná správa

§ 20 ods. 1 až 3, 6 písm. d), 9 až 15, § 39m ods. 2 ZoÚ

S účinnosťou od 1. januára 2016 v nadväznosti na transpozíciu smernice 2013/34/EÚ v súvislosti s výročnou správou:

- pre vybrané účtovné jednotky sa rozširuje obsah výročnej správy o osobitnú časť, ktorou je ročná správa o platbách orgánom verejnej moci (ďalej len „správa o platbách“);
- rozširujú sa povinnosti audítora, ktorý musí vyjadriť názor, či výročná správa je v súlade s účtovnou závierkou a tiež názor na vybrané informácie vo výročnej správe. Audítor musí uviesť, či na základe poznatkov o účtovnej jednotke a situácii v nej zistil významné nesprávne správy a uviesť charakter každej takej významnej nesprávne správy;
- spresňuje sa ustanovenie § 20 ods. 6 písm. d) ZoÚ, podľa ktorého účtovná jednotka, ktorá emitovala cenné papiere a tie boli prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu, uvádza vo vyhlásení o správe a riadení, okrem iného, opis hlavných systémov vnútornej kontroly a riadenia rizík vo vzťahu k účtovnej závierke.

V súlade s prechodným ustanovením § 39m ods. 2 ZoÚ účtovná jednotka, ktorá má účtovné obdobie hospodársky rok, vyhotovuje výročnú správu a konsolidovanú výročnú správu prvýkrát za hospodársky rok, ktorý začína v priebehu roka 2016.

S účinnosťou od 1. januára 2017 v nadväznosti na transpozíciu smernice 2014/95/EÚ sa rozširuje obsah výročnej správy o:

- nefinančné informácie vymedzené v § 20 ods. 9 ZoÚ pre subjekt verejného záujmu (okrem Národnej banky Slovenska), ktorého priemerný prepočítaný počet zamestnancov za účtovné obdobie prekročil 500 zamestnancov. Zároveň sa podľa § 20 ods. 11 ZoÚ ustanovuje výnimka z uvádzania nefinančných informácií pre subjekt verejného záujmu, ktorý je dcérskou účtovnou jednotkou, ak sú informácie o ňom a všetkých jeho dcérskych účtovných jednotkách zahrnuté vo výročnej správe alebo obdobnej správe materskej účtovnej jednotky;
- opis politiky rozmanitosti pre účtovnú jednotku, ktorá emitovala cenné papiere a tie boli prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu ktoréhokoľvek členského štátu, pričom splnila aspoň dve z podmienok ustanovených v § 20 ods. 13 ZoÚ. Opis politiky rozmanitosti je vymedzený v § 20 ods. 13 ZoÚ.

2. Správa o platbách a konsolidovaná správa o platbách § 20a, § 20b, § 22 ods. 19 a 20, § 39m ods. 2 ZoÚ – účinnosť od 1. januára 2016

Doplnením § 20a ZoÚ sa pre veľkú účtovnú jednotku, ktorá je obchodnou spoločnosťou a subjekt verejného záujmu, ktoré pôsobia v ťažobnom priemysle alebo v klčovaní prirodzených lesov, ustanovuje povinnosť zostaviť a zverejniť správu o platbách. Obsah správy o platbách je vymedzený v § 20b ZoÚ.

Ustanovenie § 22 ods. 19 ZoÚ upravuje zostavenie konsolidovanej správy o platbách pre materskú účtovnú jednotku pôsobiacu v ťažobnom priemysle alebo v klčovaní prirodzených lesov. Materská účtovná jednotka, ktorá pôsobí v ťažobnom priemysle alebo v klčovaní prirodzených lesov, je definovaná v § 22 ods. 20 ZoÚ.

V súlade s prechodným ustanovením § 39m ods. 2 ZoÚ účtovná jednotka, ktorá má účtovné obdobie hospodársky rok, vyhotovuje správu o platbách a konsolidovanú správu o platbách prvýkrát za hospodársky rok, ktorý začína v priebehu roka 2016.

3. Konsolidovaná účtovná závierka materskej účtovnej jednotky § 6 ods. 4, § 22 ods. 2 až 4, 6 písm. b), 9 písm. c), 10, 11, 13 a § 39m ods. 3 ZoÚ – účinnosť od 1. januára 2016

Materská účtovná jednotka zostavuje konsolidovanú účtovnú závierku (ďalej len „KÚZ“), ku ktorej sa vyhotovuje konsolidovaná výročná správa. KÚZ musí byť overená audítormi. Nadväzne na transpozíciu smernice 2013/34/EÚ sa v súvislosti s KÚZ:

- vymedzuje skupina účtovných jednotiek, pre ktorú sa naďalej používa pojem konsolidovaný celok;
- spresňujú definície materskej účtovnej jednotky a dcérskej účtovnej jednotky;
- menia a dopĺňajú niektoré podmienky, po splnení ktorých nie je materská účtovná jednotka povinná zostaviť KÚZ;
- určujú konkrétne materské účtovné jednotky, na ktoré sa oslobodenie od zostavenia KÚZ nevzťahuje. Pozn.: Ide o materskú účtovnú jednotku, ktorá:
 - emitovala cenné papiere, ktoré boli prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu členského štátu alebo Európskeho hospodárskeho priestoru,
 - je subjektom verejného záujmu alebo je subjektom verejného záujmu niektorá jej dcérska spoločnosť;

- ustanovujú podmienky, po splnení ktorých materská účtovná jednotka prestane uplatňovať oslobodenie od povinnosti zostaviť KÚZ.

V súlade s prechodným ustanovením § 39m ods. 3 ZoÚ materská účtovná jednotka zostavuje KÚZ podľa § 22 ZoÚ v znení účinnom od 1. januára 2016 prvýkrát za hospodársky rok, ktorý začína v priebehu roka 2016.

4. Konsolidácia verejnej správy, individuálna a konsolidovaná výročná správa verejnej správy

§ 22a a § 22b ZoÚ – účinnosť od 1. januára 2016

- mení sa ustanovenie § 22a ZoÚ, pričom sa rozširuje okruh účtovných jednotiek verejnej správy, za ktoré správca kapitoly štátneho rozpočtu, obec alebo vyšší územný celok zostavuje KÚZ účtovnej jednotky verejnej správy o právnické osoby s majetkovou účasťou štátu založených podľa osobitných predpisov (napr. zákon č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku v znení neskorších predpisov) a o štátne fondy (§ 5 zákona č. 523/2004 Z. z.);
- dopĺňa sa nové ustanovenie § 22b ZoÚ, v ktorom sa vymedzuje obsah výročnej správy a konsolidovanej výročnej správy subjektov verejnej správy.

5. Oceňovanie

5.1 Oceňovanie pri prvotnom ocenení majetku a záväzkov

§ 25 ods. 1 písm. d), f), g), 6 písm. a) a b), 8 a § 39m ods. 1 ZoÚ – účinnosť od 1. januára 2016

V nadväznosti na smernicu 2013/34/EÚ sa ruší oceňovanie reprodukčnou obstarávacou cenou. V dôsledku tejto zmeny sa vypúšťa § 25 ods. 6 písm. b) ZoÚ. Reprodukčná obstarávacia cena sa nahrádza reálnou hodnotou definovanou v § 27 ZoÚ, ktorou sa oceňuje majetok ustanovený v § 25 ods. 1 písm. d) ZoÚ. Týmto majetkom je:

- majetok bezodplatne nadobudnutý okrem peňažných prostriedkov, cenín a pohľadávok ocenených menovitou hodnotou,
- majetok preradený z osobného vlastníctva do podnikania okrem peňažných prostriedkov,
- cenín a pohľadávok ocenených menovitou hodnotou,
- nehmotný majetok a hmotný majetok novozistený pri inventarizácii a v účtovníctve doteraz nezachytený,
- majetok obstaraný verejným obstarávateľom bezodplatne od koncesionára za plnenie vo forme koncesie na stavebné práce podľa § 15 ods. 1 zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 503/2009 Z. z.

V súlade s prechodným ustanovením § 39m ods. 1 ZoÚ účtovná jednotka, ktorá má účtovné obdobie hospodársky rok, oceňuje majetok podľa § 25 ods. 1 písm. d) ZoÚ v znení účinnom od 1. januára 2016 prvýkrát v hospodárskom roku, ktorý začína v priebehu roka 2016.

Ustanovenia § 25 ods. 1 písm. f) a g) ZoÚ sa zosúladujú s novou úpravou § 27 ZoÚ.

V súlade so smernicou 2013/34/EÚ sa v § 25 ods. 6 písm. a) ZoÚ spresňuje definícia obstarávacej ceny, ktorou sa rozumie cena, za ktorú sa majetok obstaral vrátane nákladov súvisiacich s obstaraním a všetky zníženia tejto obstarávacej ceny.

§ 25 ZoÚ sa dopĺňa novým odsekom 8, v dôsledku čoho účtovná jednotka ku dňu ocenenia podľa § 24 ods. 1 písm. a) až c) ZoÚ môže oceniť reálnou hodnotou cenné papiere a podiely určené na predaj okrem cenných papierov uvedených v § 25 ods. 1 písm. e) tret'om bode ZoÚ (krátkodobé realizovateľné cenné papiere a podiely).

5.2 Oceňovanie ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka alebo k inému dňu v priebehu účtovného obdobia

§ 27 a § 39m ods. 1 ZoÚ - účinnosť od 1. januára 2016

Ustanovuje sa nové znenie § 27 ZoÚ, ktorý upravuje:

- oceňovanie jednotlivých zložiek majetku alebo záväzkov reálnou hodnotou ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka alebo k inému dňu v priebehu účtovného obdobia, ak sa to vyžaduje podľa osobitného predpisu (napr. zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov);
- definíciu reálnej hodnoty, ktorou sa rozumie trhovú cenu, hodnota zistená oceňovacími modelmi a posudok znalca;
- definíciu trhovej ceny a aktívneho trhu;
- oceňovacie metódy, ktoré vychádzajú z trhového prístupu, výdavkového prístupu alebo príjmového prístupu;
- oceňovanie metódou vlastného imania, ktorou sa môžu oceňovať akcie a podiely v dcérskej účtovnej jednotke alebo v účtovnej jednotke s podielovou účasťou;
- výnimku:
 - z oceňovania krátkodobých realizovateľných cenných papierov a podielov reálnou hodnotou ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, príp. k inému dňu v priebehu účtovného obdobia, ak to vyžaduje osobitný predpis v prípade, ak v zmysle § 25 ods. 8 ZoÚ sa tieto cenné papiere a podiely neoceňujú ku dňu uskutočnenia účtovného prípadu (pri prvotnom oceňovaní) reálnou hodnotou;
 - z oceňovania majetku a záväzkov reálnou hodnotou a metódou vlastného imania ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, okrem majetku a záväzkov podľa § 27 ods. 1 písm. c) ZoÚ, pre mikro účtovnú jednotku, účtovnú jednotku, ktorá nie je založená alebo zriadená na účel podnikania a účtovnú jednotku, ktorá účtuje v sústave jednoduchého účtovníctva.

Podľa § 27 ods. 12 ZoÚ sa ocenenie reálnou hodnotou, ku dňu ocenenia nevykoná, ak nie je možné spoľahlivo určiť reálnu hodnotu.

V súlade s prechodným ustanovením § 39m ods. 1 ZoÚ účtovná jednotka, ktorá má účtovné obdobie hospodársky rok, oceňuje majetok a záväzky podľa § 27 ZoÚ v znení účinnom od 1. januára 2016 prvýkrát v hospodárskom roku, ktorý začína v priebehu roka 2016.

6. Ostatné zmeny

Zmeny v ZoÚ, ktoré nadobúdajú **účinnosť 1. júla 2015:**

- **§ 2 ods. 10, § 391 ods. 1 ZoÚ** – ustanovuje sa zatriedenie do veľkostných skupín pre účtovnú jednotku, ktorá:
 - nespĺňa podmienky pre zatriedenie do veľkostných skupín podľa § 2 ods. 5 až 8 ZoÚ – v tomto prípade sa účtovná jednotka zatriedi ako malá účtovná jednotka;
 - vstúpila do likvidácie, alebo na ktorú bol vyhlásený konkurz – účtovná jednotka počas trvania likvidácie alebo konkurzu nemení svoje zatriedenie.

V súlade s prechodným ustanovením § 391 ods. 1 ZoÚ sa ustanovenie § 2 ods. 10 ZoÚ v znení účinnom od 1. júla 2015 prvýkrát použije v účtovnom období, ktoré končí najskôr 31. decembra 2015. Ak účtovná jednotka, ktorej účtovné obdobie začína po 1. januári 2015, zostavuje mimoriadnu účtovnú závierku, použije prvýkrát ustanovenie § 2 ods. 10 ZoÚ v znení účinnom od 1. júla 2015 pri jej zostavovaní po 30. júni 2015;

- **§ 11 ods. 3 ZoÚ** – účtovná jednotka nemôže vykonávať okrem účtovných zápisov mimo účtovných kníh ani účtovný zápis o účtovnom prípade, ktorý jej nevznikol a nemôže zatajovať a nezaúčtovať skutočnosť, ktorá je predmetom účtovníctva;
- **§ 17 ods. 5 a 8 ZoÚ** – podpisový záznam štatutárneho orgánu účtovnej jednotky alebo člena štatutárneho orgánu účtovnej jednotky alebo podpisový záznam fyzickej osoby podľa § 1 ods. 1 písm. a) tretieho bodu ZoÚ musí byť pripojený na prvej strane (na krycom liste) zostavenej účtovnej závierky a nie k jednotlivým súčastiam účtovnej závierky. Deň zostavenia si určí účtovná jednotka sama;
- **§ 38 ods. 1 písm. a), § 38 ods. 1 písm. o), § 38 ods. 2 písm. a), § 391 ods. 2 ZoÚ** – ustanovujú sa nové prípady porušenia ZoÚ, ktoré sa považujú za správny delikt, a to ak účtovná jednotka nevedla účtovníctvo podľa § 4 ods. 1 ZoÚ alebo ak porušila ustanovenie § 11 ods. 3 ZoÚ. Za tieto správne delikty daňový úrad uloží pokutu do výšky 3 000 000 eur. V súlade s prechodným ustanovením § 391 ods. 2 ZoÚ sa na konanie podľa § 38 ZoÚ začaté a právoplatne neukončené pred 1. júlom 2015 vzťahujú predpisy účinné do 30. júna 2015.

Zmeny v ZoÚ, ktoré nadobúdajú **účinnosť 1. januára 2016:**

- **§ 2 ods. 4 písm. m) ZoÚ** – ustanovuje sa definícia podielovej účasti, ktorou sa rozumie aspoň dvadsaťpercentný podiel na základnom imaní v inej účtovnej jednotke, ktorý je držaný, aby tvoril trvalé prepojenie s touto inou účtovnou jednotkou na účel, aby toto prepojenie prispelo k činnosti účtovnej jednotky;
- **§ 3 ods. 8 ZoÚ** – rozširuje sa okruh účtovných jednotiek, ktoré si nemôžu uplatniť účtovné obdobie hospodársky rok o nasledovné účtovné jednotky:
 - právnická osoba s majetkovou účasťou štátu založená podľa osobitných predpisov (napr. zákon č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku v znení neskorších predpisov, zákon č. 258/1993 Z. z. o Železničiach Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov),
 - právnická osoba s majetkovou účasťou obce,

- právnická osoba s majetkovou účasťou vyššieho územného celku;
- **§ 9 ods. 2 písm. c) ZoÚ** – rozširuje sa okruh účtovných jednotiek, ktoré nemôžu účtovať v sústave jednoduchého účtovníctva, o subjekty verejnej správy;
- **§ 18 ods. 4 ZoÚ** – vymedzuje sa rozsah informácií, ktoré sa vykazujú vo výkaze ziskov a strát priebežnej účtovnej závierky. Od 1. januára 2016 sa nebudú vykazovať údaje vo výkaze ziskov a strát priebežnej účtovnej závierky kumulatívne, ale za obdobie od začiatku účtovného obdobia do dňa, ku ktorému sa zostavuje priebežná účtovná závierka a za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie;
- **§ 23a ods. 6 ZoÚ** – ustanovuje sa lehota na uloženie schválenej účtovnej závierky alebo oznámenia o dátume schválenia účtovnej závierky do registra účtovných závierok, a to najneskôr do jedného roka od skončenia účtovného obdobia;
- **§ 23c ods. 5 ZoÚ** – účtovná jednotka môže žiadať na okresnom úrade potvrdenie o tom, že určitý dokument nie je uložený v registri účtovných závierok;
- **§ 28 ods. 4, § 39m ods. 4 ZoÚ** – ustanovuje sa doba odpisovania goodwillu a aktivovaných nákladov na vývoj v prípade, ak sa ich životnosť nedá spoľahlivo odhadnúť. V tomto prípade sa goodwill a aktivované náklady na vývoj odpíšu najneskôr do piatich rokov od ich obstarania. V zmysle prechodného ustanovenia § 39m ods. 4 ZoÚ sa uvedená doba odpisovania použije na goodwill a aktivované náklady na vývoj obstarané od 1. januára 2016.

*Vypracovalo: Finančné riaditeľstvo SR Banská Bystrica
Odbor daňovej metodiky
Júl 2015*